

Hacktivismus na vzestupu

Musíme něco provést, aby si nás všimli?

Takzvaný hacktivismus, neboli aktivismus hackerskými metodami, je na vzestupu. V souvislosti s návrhy zákonů umožňujících cenzuru internetu se zdá, že je i zapotřebí.

HONZA ŠÍPEK

Když se loni v listopadu čeští členové Anonymous přihlásili českým televizím, skoro se o tom nemluvalo. Dnes, potom, co primitivní útok vyřadil na dvě hodiny z provozu webové stránky České protipirátské unie, se dostali do hlavních zpráv.

Parta rozmanitých amatérů?

Při pohledu na webové stránky, facebookový profil, diskusní fóra a IRC kanál českých Anonymous se nicméně musí zdát, že jde o partičku amatérů. Výraznější akcí minulosti bylo spamování facebookových profilů českých politických stran – ve výsledku ale spíše k pousmání. Do IRC kanálu se připojují děti, které se ptají, jak ve Windows správně provádět DDoS, útok, kterým se zahlcují webové stránky. Listopadového happeningu, kdy Anonymous v maskách Guye Fawkesa napochodovali k branám českých televizí a předali jim prohlášení, se účastnili členové

kteří získali 2 GB údajně tajných dokumentů NATO a kteří v Německu otevřeli stránky Nazi-Leaks, kam umístili údaje o zákaznících e-shopů s neonacistickou tematikou). Slovo „hackeři“ by se proto v této souvislosti mělo brát s rezervou. Nejpriléhavější metaforou k zahlcení zneprátených webových stránek by byla pravděpodobně demonstrace nebo blokáda. Patrně ne každý v davu demonstrantů proti sociální nerovnosti bude sociolog, stejně tak ne každý Anonymous je hacker. Přesto lze vystopovat určitou názorovou platformu, kterou hacktivisté sdílejí. Tvoří ji touha po svobodě a sdílení informací, možnost používat bez omezení zařízení či autorské dílo, které si člověk koupil, boj proti cenzuře a sympatie k hnutí Occupy Wall Street.

Žhavým cílem blokad se v posledních dnech stali zastánci amerických cenzurních zákonů SOPA a PIPA či mezistátní dohody ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement, tedy Obchodní dohoda proti padělání) a dále subjekty, které se podílely na zastavení serveru MegaUpload.

Pod pirátskou vlajkou

Kontroverzní americké zákony SOPA a PIPA byly dlouho vedeny pod hlavičkou „boje proti pirátství“. Ukázalo se však, že prostředky k této „ochraně“ zasahují do svobody internetu. Při podezření z porušení autorských

vyhlásily stávkou. Protesty nabraly takové síly a přesvědčivosti, že projednávání zákonů bylo prozatím odloženo. Možná proto, aby Spojené státy ukázaly, že jde skutečně o boj proti pirátství, a ne o cenzuru, uskutečnila se hned den po stávce exemplární policejní razie na známé servery firmy MegaUpload, které umožňovaly sdílení souborů. Média zásobovala konzumenty informacemi o tom, kolik a jak drahých automobilů majitel serveru měl a jak velký byl jeho zbohatlický ranč. Jak primitivní byly pirátské prostředky, tak primitivní byl zásah proti nim.

Právě složitost infrastruktury je důvodem, proč se Spojeným státům nepodařilo zastavit „teroristické“ Wikileaks. Jejich web totiž funguje na sofistikované platformě, která umožňuje zveřejňování „nepohodlných“ informací: je decentralizovaná, šifruje komunikaci, snadno se replikuje a výrazně ztěžuje stopování původce informace. Velké servery, které nabízejí sdílení souborů, jsou jako prodejci načerno pálených céděček na náměstí za bílého dne. Existují ale i varianty, které lze jen těžko zastavit. Například známý protokol BitTorrent umožňuje sdílení souborů decentralizovaně, přímo mezi jednotlivými uživateli. Soudní tažení proti serveru ThePirateBay v roce 2006 naopak ukázalo jeho velkou slabinu, kterou je závislost na centrálních „trackerech“, serverech, které poskytují informace, kdo z uživatelů má ten který kousek souboru uložen. Od té doby se právě na decentralizovaném BitTorrentu udělal kus práce.

Vzniká dynamická rovnováha: čím víc jedna strana útočí, tím lepší druhá strana vymýšlí ochranu. První spam byl odeslán v roce 1978 a nikoho by nenapadlo, že tento fenomén nebude zastaven ani v roce 2012.

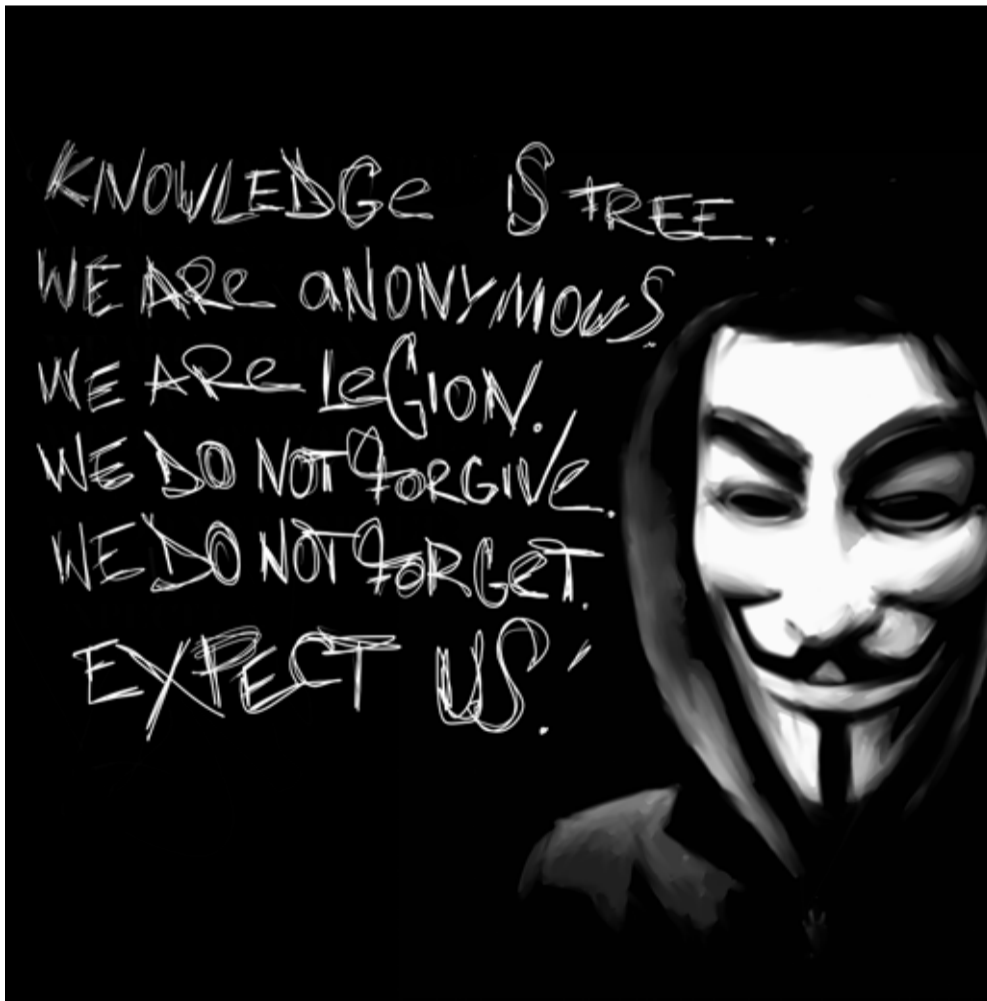
Vyvažování sil

Protipirátské organizace uvádějí, že 24 procent internetového provozu tvoří přenos „ilegálního obsahu“. Podle odhadů českých poskytovatelů internetu obstarávají asi 10 procent internetových přenosů u nás servery webu Uloz.to. Jeho podobnost MegaUploadu je zjevná. Otázkou, která rozvíruje internetové diskuse, je, zda je legitimní chránit zájmy tak úzké skupiny občanů, jako jsou producenti výtěžného obsahu, na úkor omezení celé řady jiných práv většiny ostatních. Možná nás čeká proměna samotného paradigmatu autorských práv. Česká pirátská strana už v tom má jasno a autorský zákon označuje pouze jako „zákon o kopírovacím monopolu“.

Z druhé strany barikády přichází dohoda ACTA, kterou nejdříve v utajení před občany projednávalo jedenáct zemí a následně ji podepsalo dvacet dva evropských států, včetně České republiky. Rada Evropské unie ji ještě předtím odsouhlasila při jednání o zemědělství a rybolovu. Podle dohody by zodpovědnost za blokování obsahu měla být na poskytovatelích internetu – kteří budou pravděpodobně raději více cenzurovat, než aby se zapletli do problémů. Na hranicích by se zavedla možnost kontroly notebooků, přenosných disků a přehrávačů a zakázány by měly být všechny technologie, které umožní obcházet zabezpečení proti kopírování na legálně zakoupených autorských dílech.

Ať vyvažování sil dopadne jakkoli, hackeři se rozhodli na nikoho nespolehat. Chaos Computer Congress v Berlíně představil projekt nezávislé satelitní sítě složené z tzv. femtosatelitů, malinkých krabiček, které lze vypustit na oběžnou dráhu do výšky tři sta kilometrů. Nízká oběžná dráha není úplně ideální, ale nižší náklady umožní její nevýhody kompenzovat množstvím. Bude jich hodně.

Autor je dokumentarista.

Ne každý Anonymous je hacker

různorodých skupin, od České pirátské strany přes anarchisty, hnutí Ne základnám až po zastánce spikleneckých teorií o Novém světovém řádu (New World Order). Ale o to jde. Anonymous není sdružení, hierarchie a dokonce ani pevná síť. Přidat se může, kdo chce, může založit svou buňku a dělat to, co považuje za důležité. Anonymous má sice svoji „kolektivní identitu“ (viz A2 č. 20/2011), ale název stále odkazuje k anonymnímu, neregistrovanému uživateli internetového serveru. A celosvětový úspěch hnutí dává naději, že i jeden anonymní hlas může být součástí síly, která něco změní.

Česká sekce ovšem o sofistikovanosti svých metod zatím žádným útokem nepřesvědčila (na rozdíl od svých zahraničních souputníků,

práv by například bylo možné blokovat DNS záznamy daného serveru (znenfunkčnit třeba doménu advojka.cz), odříznout údajného porušovatele od finančních toků (například zakázat čtenářům posílat předplatné), zakázat danému serveru reklamu či nařídit poskytovatelům internetu, aby webové stránky blokovali. Porušením zákona by pak bylo i odkazování na obsah dané domény, takže by vyhledávače rázem musely přestat poskytovat i informaci o tom, že něco takového vůbec existuje. Téměř všechny popsané metody byly v minulosti koneckonců uplatněny proti serveru Wikileaks.

Proti zákonům, které evidentně umožňují cenzuru, se postavila veřejnost i přední internetové servery, které na 18. ledna